

Wstęp

Profesor Stanisław Dubisz został zatrudniony na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego 1 października 1972 roku. Od tej pory Jego życie naukowe i zawodowe związane było z tą uczelnią, choć jednocześnie współpracował z wieloma badaczami i ośrodkami w kraju i za granicą.

W tym roku obchodzimy jubileusz 45-lecia pracy Profesora Stanisława Dubisza na Wydziale Polonistyki UW, jest to zatem dobra okazja, aby dokonać podsumowania Jego działalności naukowej. Dorobek Profesora jest bogaty pod każdym względem – zarówno tematycznie, jak i liczbowo – stąd decyzja, aby opublikować pełną bibliografię Jego prac.

W latach 1972–2017 udziałem Profesora Stanisława Dubisza stało się blisko sześćset publikacji, z których znaczną część stanowią publikacje książkowe: autorskie, współautorskie, redagowane i współredagowane. Publikacje książkowe autorskie, zwłaszcza zaś niezakończony jeszcze cykl *Językoznawczych studiów polonistycznych*, dobrze oddają zainteresowania badawcze Jubilata. Tematykę kilku z nich chciałabym w tym miejscu przywołać.

Z kolejnymi etapami rozwoju naukowego i zawodowego Profesora Stanisława Dubisza wiążą się następujące monografie: *Nazwy roślin w gwarach ostródzko-warmińsko-mazurskich* (z 16 mapami), opublikowana w 1977 roku w Ossolineum rozszerzona wersja pracy magisterskiej; *Stylizacja gwarowa w polskiej prozie trzydziestolecia powojennego (nurt ludowy w latach 1945–1975)*, książka powstała na podstawie rozprawy doktorskiej, wydana również w Ossolineum w 1986 roku, oraz *Archaizacja w XX-wiecznej polskiej powieści historycznej o średniowieczu*, praca wydana nakładem Uniwersytetu Warszawskiego w 1991 roku, stanowiąca – obok całokształtu dorobku naukowego – podstawę nadania Profesorowi stopnia naukowego doktora habilitowanego. Powyższe monografie są ilustracją trzech bardzo ważnych obszarów badawczych Jubilata: dialektologii, stylizacji gwarowej, następnie zaś – archaizacji.

Profesor Stanisław Dubisz, mimo rozległych zainteresowań dawną i współczesną polszczyzną w różnych jej rejestrach, mówi o sobie przede wszystkim

jako o historyku języka. Tematyka ta jest wyraźnie widoczna w całym Jego dorobku naukowym, szczególnie zaś w cyklu trzech tomów *Język – historia – kultura*, które ukazały się w latach 2002, 2007, 2012. Podtytuł każdego z nich: pierwszego – *wykłady, studia, analizy*, drugiego – *wykłady, studia, szkice*, trzeciego – *wykłady, rozprawy, rozważania* – pokazuje, że celem Autora nie było przedstawienie w sposób systematyczny dziejów polszczyzny, lecz podsumowanie lub rozwinięcie pewnych wątków poruszanych w toku wcześniejszych prac badawczych, a także m.in. w czasie wykładów z historii języka polskiego, a dotyczących doby staropolskiej, średniopolskiej i nowopolskiej.

Innego typu cyklem jest wspomniana już seria *Językoznawczych studiów polonistycznych*. Dotychczas ukazało się pięć tomów, a patrząc na systematyczność ich publikowania, przewidziany jako ostatni tom szósty zapewne ukaże się w roku przyszłym. Każdy z nich stanowi zamkniętą całość i zawiera wybór uzupełnionych i zaktualizowanych artykułów z określonych zakresów tematycznych, ułożonych w takiej kolejności, w jakiej pojawiały się one w dorobku Profesora. Tom pierwszy poświęcony jest dialektologii i jej pograniczom, tom drugi – Polonii i jej językowi, tom trzeci – zagadnieniom stylistyki, retoryki i translatoryki, tom czwarty – historii języka polskiego, tom piąty – współczesnej polszczyźnie ogólnej. Planowany tom szósty będzie obejmował eseje popularno-naukowe publikowane pierwotnie w cyklu *Słowa i słówka*.

Profesor Stanisław Dubisz jest autorem łącznie blisko sześciuset tekstów, w tym prawie czterdziestu publikacji książkowych, z których 13 to publikacje autorskie. Ponadto na dorobek Jubilata składają się: bez mała 240 oryginalnych tekstów naukowych (artykuły, rozprawy, studia, rozdziały w monografiach zbiorowych), około trzydziestu recenzji naukowych, ponad sto tekstów popularno-naukowych, blisko 40 pozycji w wykazie określonych jako prace edytorskie (w tym redakcja *Uniwersalnego słownika języka polskiego*, Warszawa 2003), 80 – jako *varia*, 3 broszury oraz 3 prace przyjęte do druku.

Wspominane wyżej wątki to jedynie zarys tematyki, wokół której rozwijały się zainteresowania naukowe Profesora Stanisława Dubisza, oraz proste dane statystyczne. Jednak już na tej podstawie można zauważyć, że niekiedy w ciągu jednego roku ukazywało się kilka publikacji książkowych oraz kilkanaście zróżnicowanych tematycznie artykułów i rozpraw naukowych. Ponadto co roku jak dotąd wydawane są kolejne tomy z cyklu *Językoznawczych studiów polonistycznych*. Dane te obrazują niezwykle wszechstronność, a także niebywałą pracowitość i systematyczność Profesora. Dorobek w kształceniu kadr naukowych

i dydaktycznych dopełnia tego obrazu – Profesor wypromował 20 doktorów, 85 magistrów oraz 11 licencjatów.

Przedstawione w niniejszym wykazie dane ukazują tylko dwie płaszczyzny działalności Profesora Stanisława Dubisza – naukową oraz w kształceniu kadr. Należy jednak dodać, że bardzo ważną częścią życia akademickiego Jubilata jest Jego działalność administracyjna i organizacyjna, a także praca w rozlicznych organizacjach, komitetach naukowych i zespołach eksperckich. Wątki te nie zostały tu uwzględnione, można natomiast przeczytać o nich w opracowaniach okolicznościowych poświęconych Profesorowi.

* * *

Bibliografia publikacji Profesora Stanisława Dubisza, a także informacje o wypromowanych doktorach, magistrach i licencjatach, zestawione i opracowane przez Syna Profesora – Radosława Dubisza – ukazały się w trzech tomach cyklu *Język – historia – kultura* (z lat 1972–2001 w tomie pierwszym, 2002–2006 – w drugim i 2007–2012 – w trzecim). W niniejszym wydaniu przedstawiona została pełna bibliografia prac, uzupełniona o najnowsze publikacje z lat 2013–2017, a także zaktualizowany dorobek Profesora w kształceniu kadr naukowych i dydaktycznych.

* * *

Z okazji jubileuszu życzę Panu Profesorowi jeszcze wielu publikacji zarówno książkowych, jak i innego typu, które dołączą do zebranej tutaj bibliografii. Życzę też wielu wspaniałych doktorów, magistrów i licencjatów oraz nieustającej satysfakcji z pracy naukowej i dydaktycznej.

Ewelina Kwapien

13 października 2017 roku, Warszawa